

 ministerie van Financiën

Identificatie- en Meldplicht voor beroepsgroepen

*Identificatie- en meldplicht voor onafhankelijke juridisch adviseurs,
advocaten, notarissen, belastingadviseurs, openbare accountants, bedrijfs-
economische adviseurs, makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken.*

Identificatie- en Meldplicht voor Beroepsgroepen

*Identificatie- en meldplicht voor onafhankelijke juridisch adviseurs,
advocaten, notarissen, belastingadviseurs, openbare accountants, bedrijfs-
economische adviseurs, makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken.*

Inhoud

Inleiding	5
Indicatorenlijst	16
Algemene guidelines	17
Nuttige adressen	25

Inleiding

Reeds jaren bestaan er voor financiële instellingen regels¹ op grond waarvan mensen die werken in de financiële dienstverlening alert moeten zijn op witwassen. Er zijn echter aanwijzingen dat de verscherpte controle in de financiële sector witwassers ertoe heeft aangezet uit te kijken naar alternatieve methoden om de oorsprong van de opbrengsten van misdrijven te verhullen. Witwassers zijn daartoe steeds meer van niet-financiële ondernemingen, zoals professionele dienstverleners, gebruik gaan maken.

Zo kunnen bepaalde professionele dienstverleners bij hun werkzaamheden geconfronteerd worden met verzoeken om bijstand of advies waarbij zij het idee krijgen dat er iets niet klopt. Deze beroepsbeoefenaars dienen dan alert te zijn op mensen die misbruik van hen willen maken door met behulp van hun diensten geld en andere activa wit te wassen. Indien de beroepsbeoefenaar aanleiding heeft om te veronderstellen dat transacties van een cliënt verband kunnen houden met witwassen, dient hij deze transacties te melden.

Voor bepaalde beroepsgroepen zijn er nu ook wettelijke regels om cliënten te identificeren en transacties met een ongebruikelijk karakter door te geven aan een onafhankelijk meldpunt, het *Meldpunt Ongebruikelijke Transacties* te Zoetermeer. Het Meldpunt onderzoekt of er mogelijk sprake is van witwassen.

Witwassen is het verbergen of verhullen van de werkelijke aard of herkomst, het voorhanden hebben, overdragen of omzetten van alle zaken en vermogensrechten die afkomstig zijn uit een misdrijf. Witwassen is als misdrijf strafbaar gesteld in de artikelen 420bis e.v. van het wetboek van strafrecht.

Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet MOT)

Vanaf begin 1994 bestaat op grond van de Wet MOT voor financiële instellingen, zoals banken, levensverzekeraars, creditcardmaatschappijen, casino's, beleggingsinstellingen, effecteninstellingen, wisselkantoren en geldtransferkantoren, de plicht om situaties met een ongebruikelijk karakter te melden. Eind 2001 is daar een meldplicht voor handelaren in zaken van grote waarde bijgekomen.

¹ Wet identificatie bij dienstverlening en Wet melding ongebruikelijke transacties.

Op grond van de Wet MOT is deze plicht er nu ook voor iedereen die beroeps- of bedrijfsmatig bepaalde *aangewezen diensten* verleent. Deze wijziging van de Wet MOT heeft gevolgen voor diverse beroepsbeoefenaars. Zij moeten in bepaalde gevallen transacties gaan melden aan het Meldpunt. In deze brochure worden toegelicht de soorten diensten en situaties die aanleiding kunnen geven voor een melding en de gegevens die moeten worden gemeld.

Beroepsgroepen

Het betreft bepaalde diensten van de volgende beroepsgroepen:

- onafhankelijke juridisch adviseurs
- advocaten
- notarissen
- belastingadviseurs
- openbare accountants
- bedrijfseconomische adviseurs
- makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken

Het gaat om de aard van de diensten die u verleent; ongeacht de titel van uw beroep of bedrijf moet u als u beroeps- of bedrijfsmatig de aangewezen diensten verleent ongebruikelijke transacties van uw cliënten melden.

Diensten van onafhankelijke juridisch adviseurs, advocaten, notarissen

Niet alle werkzaamheden van advocaten en notarissen vallen onder de meldplicht. De meldplichtige diensten richten zich voornamelijk op het fiscaal en financieel-economisch advies. Behalve door advocaten en notarissen worden deze diensten (onder andere) ook door trustkantoren en financiële adviesbureaus verleend.

De diensten waarvoor de meldplicht wel van toepassing is, zijn het geven van advies dan wel het verlenen van bijstand bij:

- het aan- of verkopen van onroerende zaken;
- het beheren van geld, effecten, munten, muntbiljetten, edele metalen, edelstenen of andere waarden;
- het oprichten of beheren van vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen;
- het aan- of verkopen dan wel overnemen van ondernemingen;
- werkzaamheden op fiscaal gebied;

of het optreden in naam en voor rekening van een cliënt bij enigerlei financiële of onroerende zaaktransactie.

‘Het beheer van geld’ is een ruim begrip; ook het geven van advies over en het bijstand verlenen bij het openen of het beheren van rekeningen valt hieronder. Bij het adviseren over het oprichten of beheren van vennootschappen, zal er wanneer zich ondoorzichtige structuren verspreid over vele landen en verschillende rechtsvormen voordoen, sprake kunnen zijn van witwasconstructies. Ook het overnemen van lege vennootschappen (zogenoemde plank-BV’s) kan, wanneer degene die zeggenschap verkrijgt onbekend wil blijven, duiden op pogingen om gelden uit illegale bronnen te verhullen.

Vooral in gevallen dat u merkt dat uw cliënt, zonder goede reden, naar derden toe onbekend wil blijven door middel van concernstructuren of doordat u gevraagd wordt in zijn naam op te treden, is er voor u een reden om oplettend te zijn.

Diensten van belastingadviseurs, openbare accountants, administrateurs, bedrijfseconomische adviseurs

De meldplicht is van toepassing op een ieder die zich beroeps- of bedrijfsmatig zelfstandig bezig houdt met het verstrekken van belastingadvies, het verzorgen van belastingaangiften en daarmee verband houdende werkzaamheden, alsmede het verrichten van werkzaamheden in verband met het samenstellen, beoordelen of controleren van de jaarrekening of het voeren van administraties.

Als u bijvoorbeeld bij werkzaamheden rond de jaarrekening onverklaarbare discrepanties, omzetten of kosten ziet of als het beeld dat de jaarrekening laat zien niet overeenkomt met de werkelijke situatie, kan dit duiden op witwassen. Ook als u bijvoorbeeld opmerkt dat uw cliënt voorkeur heeft voor toonderstukken of voor juridische entiteiten waarvan de zeggenschapsstructuur niet goed te achterhalen is, dient u extra alert te zijn op aanwijzingen van witwassen.

Diensten van makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken

Als u voor een cliënt als makelaar of bemiddelaar optreedt bij de aan- of verkoop van onroerende zaken en rechten waaraan onroerende zaken zijn onderworpen (bijv. appartementsrechten) kunt u geconfronteerd worden met situaties die ongebruikelijk zijn. Zo kan de courtage contant betaald worden of u ontvangt een verzoek om, in het kader van een opdracht tot bemiddeling bij de aan- of verkoop, een veel te hoge taxatiewaarde vast te stellen. Als daarvoor geen logische verklaring aanwezig is, moet u beoordelen of er misschien een vermoeden van witwassen is. De meldplicht geldt niet voor taxaties buiten een dergelijke opdracht.

Diensten waarvoor geen identificatie- en meldplicht zal gelden

Gezien het beroepsgeheim dat bepaalde beroepsgroepen hebben, is het nodig geacht om een uitzondering op de identificatie- en meldplicht in het leven te roepen (meer informatie over de identificatie-plicht vindt u verderop in deze brochure).

Met het oog daarop zijn een aantal werkzaamheden van advocaten, notarissen en beroepsbeoefenaren die belastingadvies geven niet aangewezen als zijnde werkzaamheden die onder identificatie- en meldplicht vallen. Het betreft hier werkzaamheden die verband houden met de bepaling van de rechtspositie van een cliënt, diens vertegenwoordiging in rechte, het geven van advies voor, tijdens en na een rechtsgeding of het geven van advies over het instellen of vermijden van een rechtsgeding.

Gelet op deze uitzonderingen betekent dit dat u, indien deze uitzonderingen op u van toepassing zijn, in een gesprek voor aanvang van de dienstverlening eerst dient te beoordelen welke dienstverlening wordt verlangd. Dat verkennend gesprek met de cliënt vindt onder alle omstandigheden in vertrouwelijkheid plaats. Aldus wordt gewaarborgd dat elke cliënt onbezwaard alle informatie naar voren kan brengen die van belang is voor u om te beoordelen of rechtshulp in verband met enig rechtsgeding wordt verzocht dan wel diensten worden verlangd die al dan niet binnen de werkingssfeer van de Wet identificatie bij dienstverlening (WID) en de Wet MOT vallen. Dit verkennend gesprek zal voldoende zijn om inzicht te krijgen in de beweegredenen van uw cliënt. Voor zover het u nadien duidelijk wordt dat het gaat om diensten die binnen de werkingssfeer van de WID en de Wet MOT vallen, is er sprake van dienstverlening waarop de regels van de WID en de Wet MOT van toepassing zijn.

Dit betekent wel dat u daadwerkelijke dienstverlening in de zin van uitvoeringswerkzaamheden moet opschorten tot een eventueel vervolggelijk gesprek. Vindt echter dergelijke dienstverlening al plaats tijdens het oriënterend gesprek, dan zijn de identificatieplicht en de meldplicht wel van toepassing. Wanneer het u na het oriënterend gesprek duidelijk is, dat het een meldplichtige dienst betreft moet u voorafgaand aan de dienstverlening, uw cliënt identificeren en kan u uw cliënt aangeven binnen welke wettelijke kaders de dienstverlening zal plaatsvinden.

Indicatoren

Het beoordelen of een transactie ongebruikelijk is, doet u aan de hand van een of enkele criteria, de indicatoren (zie bijgevoegde lijst met indicatoren). Vooralsnog zijn er voor de beroepsgroepen vier indicatoren vastgesteld,

twee zogenoemde objectieve en twee subjectieve. Deze kunnen echter na overleg met vertegenwoordigers van de diverse beroepsgroepen worden aangepast of uitgebreid. De wet laat de mogelijkheid de indicatorenlijst snel aan te passen.

Objectieve indicatoren

- A Een transactie die in verband met witwassen aan politie of justitie wordt gemeld moet ook aan het Meldpunt worden doorgegeven.
- B Transacties boven € 15.000 (of tegenwaarde daarvan in een andere valuta) betaald aan of betaald door tussenkomst van de beroepsbeoefenaar in contanten, met cheques aan toonder of soortgelijke betaalmiddelen. Dus elke transactie moet gemeld worden waarbij minimaal € 15.000 constant aan u of door uw tussenkomst wordt betaald. Let wel, het gaat hierbij om een betaling die geheel of gedeeltelijk in contanten wordt gedaan, dus niet om girale betalingen, betalingen met cheques op naam, creditcard of pin.

Subjectieve indicatoren

Naast de objectieve indicatoren zijn er twee subjectieve indicatoren. Hierbij is melding verplicht als naar het oordeel van degene die de diensten verleent, één of meer van deze indicatoren van toepassing is.

- A Transacties die door de situatie als ongebruikelijk en als mogelijk verband houdend met witwassen kunnen worden aangemerkt. Het gaat om transacties waarbij u in de uitoefening van uw beroep of bedrijf vermoedt of aanvoelt dat er iets niet in orde is. Situaties die voor u als beroepsbeoefenaar, op basis van ervaringsregels, buiten de normale gang van zaken vallen, zonder dat daarvoor een geloofwaardige verklaring is. U hoeft daar echter geen volledig onderzoek naar te doen, u bent namelijk geen opsporingsinstantie.

Bij deze indicator is een uitgebreide lijst met voorbeelden opgenomen. Deze voorbeelden dragen geen uitpuddend karakter en zijn ook geen checklist, doch zijn bedoeld om de aandacht te richten op bepaalde transacties die mogelijk duiden op witwassen. In de praktijk zullen zich dan ook zeker andere situaties kunnen voordoen. Indien een van deze voorbeelden van toepassing is, betekent dat niet automatisch dat u moet melden. Wel dient u extra alert te zijn en aan de hand van de op dat moment bekende feiten en omstandigheden te bekijken of er sprake kan zijn van witwassen.

- B Transacties waarbij uw cliënt met het contante deel van zijn betaling onder € 15.000 blijft en u heeft de indruk dat dit gebeurt om bewust onder deze meldgrens te blijven, het zogeheten smurfen. Hieronder valt het verrichten van verschillende contante stortingen op eigen rekening van de beroepsbeoefenaar door hem zelf of namens hem, die gezamenlijk een bedrag boven € 15.000 opleveren.

Onder alle indicatoren vallen ook voorgenomen transacties, dus ook voorgenomen contante stortingen moeten worden gemeld. Als het beleid van uw bedrijf is dat u geen grote contante bedragen accepteert en een cliënt dringt toch aan op betalingswijze, dan moet u, ook al accepteert u de contante betaling niet, deze voorgenomen transactie melden.

Melding

De melding bevat voor zover mogelijk de volgende gegevens:

- de identiteit van de cliënt;
- de aard en het nummer van het identiteitsbewijs van de cliënt;
- de aard, tijdstip en plaats van de transactie;
- de omvang van de transactie;
- de omstandigheden die de transactie ongebruikelijk maken;
- de omvang, aard, herkomst, bestemming en andere unieke kenmerken van de betrokken waarden of zaken;
- de identiteit van de betrokken vennootschappen, rechtspersonen of soortgelijke lichamen;
- de aard en andere unieke kenmerken van de betrokken onroerende zaken.

Een transactie moet onverwijld worden gemeld. Onverwijld wordt in het kader van de meldplicht zo uitgelegd dat de transactie zo spoedig mogelijk, nadat u tot het oordeel komt dat er sprake is van een ongebruikelijke transactie, moet worden gemeld bij het Meldpunt. Een transactie met een objectieve indicator moet in beginsel binnen twee weken worden gemeld. Een transactie met een subjectieve indicator moet in beginsel binnen vier weken worden gemeld na het moment dat de ongebruikelijke aard van de transactie kenbaar is geworden en duidelijk is dat een subjectieve indicator van toepassing is. U mag op grond van de wet niet aan uw cliënt meedelen dat u een melding zult gaan doen of heeft gedaan. Het Meldpunt kan u, als melder, om aanvullende informatie omtrent de gedane melding vragen. Hierbij kunt u denken aan verdere gegevens over de cliënt, de betrokken zaken of de situatie die de melding verduidelijken. U bent verplicht deze vragen te

beantwoorden. Over transacties die onder genoemde uitzonderingen voor advocaten, notarissen en belastingadviseurs vallen, kan uiteraard door het Meldpunt geen informatie worden opgevraagd.

Bij het Meldpunt zijn diverse manieren beschikbaar om een melding te doen. Zo zijn er formulieren die per post kunnen worden gestuurd. Als u veel meldingen doet zijn er ook geautomatiseerde mogelijkheden.

Het Meldpunt, als administratieve instantie, neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van politie en justitie en fungeert als buffer. Binnengekomen meldingen gaan dus niet automatisch door naar politie en justitie. Het Meldpunt onderzoekt de meldingen en zal als een ongebruikelijke transactie het vermoeden oplevert dat het om witwassen gaat, de transactie als verdacht doorgeven aan politie en justitie.

Het Meldpunt gaat strikt vertrouwelijk om met alle informatie. Er worden alleen gegevens doorgegeven aan de bevoegde instanties in het kader van een opsporingsonderzoek waarbinnen misdaadgeld een rol kan spelen. Gegevens waarvan het Meldpunt oordeelt dat deze niet ten behoeve van de opsporing dienen, blijven in het geautomatiseerde gegevensbestand van het Meldpunt en worden na vijf jaar vernietigd.

De gegevens van de diensten die u verleent, moet u op toegankelijke wijze gedurende vijf jaren na het doen van de melding bewaren.

Wie moet melden

Meldingsplichtig is degene die zelfstandig beroeps- of bedrijfsmatig de aangewezen dienst verleent en niet de medewerker die in loondienst of gedetacheerd is. In de praktijk zal dit betekenen dat doorgaans een instelling de melding doet; dit is de organisatie waarbinnen de beroepsbeoefenaar werkzaam is. Binnen een dergelijke organisatie zullen vaak personen aangewezen zijn die de meldingen verzorgen en zullen richtlijnen zijn opgesteld voor het personeel hoe mogelijke witwassituaties intern gemeld moeten worden aan deze personen.

Advocaten en notarissen werken met een eigen beroepsmatige verantwoordelijkheid zodat zij in persoon verantwoordelijk zijn voor de naleving van de meldingsplicht.

Vrijwaring

Krachtens de wet is uitgesloten dat u en uw medewerkers strafrechtelijk kunnen worden vervolgd op grond van de gegevens die u hebt gemeld uit hoofde van de Wet MOT. Wel kunt u op grond van andere feiten en omstandigheden, zoals bijvoorbeeld het meewerken aan witwassen, aansprakelijk voor witwassen worden gesteld, indien daar aanleiding toe bestaat. Naast strafrechtelijke vrijwaring voor de melding bestaat er een civielrechtelijke vrijwaring. Deze houdt in dat u niet aansprakelijk bent voor de schade die iemand anders als gevolg van een melding lijdt, tenzij aannemelijk wordt gemaakt dat, gelet op de feiten en omstandigheden, in redelijkheid niet tot melding had mogen worden overgegaan.

Wet identificatie bij dienstverlening (WID)

Net als de Wet MOT wordt ook de WID uitgebreid met eerdergenoemde diensten van beroepsbeoefenaren.

Om een melding te kunnen doen, moet u wel weten wie uw cliënt is. U bent daarom verplicht uw cliënt voordat u een aangewezen dienst verleent te identificeren. U moet voorafgaand aan het uitvoeren van de dienst een identiteitsbewijs vragen en dient u de gegevens van dit identiteitsbewijs vast te leggen.

De (rechts)persoon die u dient te identificeren is degene aan wie u de dienst verleent. Indien u vermoedt of weet dat uw cliënt voor een ander handelt, moet u zowel de identiteit van de cliënt vaststellen als van degene voor wie hij handelt. Als de voor u verschijnende persoon als tussenpersoon of vertegenwoordiger optreedt, dient u ook de achterliggende (rechts)persoon te identificeren.

Indien de tussenpersoon of vertegenwoordiger een financiële instelling is dan wel een in Nederland ingeschreven advocaat of notaris waarvan u weet dat deze de achterliggende '(rechts)-persoon' reeds overeenkomstig de wettelijke eisen heeft geïdentificeerd is het niet nodig deze (rechts)-persoon opnieuw te identificeren. U dient zich er wel van te vergewissen dat een identificatie reeds op de juiste wijze heeft plaatsgevonden. De advocaat of notaris die namens een cliënt optreedt zal, conform de WID, wel geïdentificeerd dienen te worden.

Als een cliënt niet in persoon verschijnt maar via een doorverwijzing (binnenlands of buitenlands) bij u terechtkomt, kan de identificatie namens u verricht worden door een derde die wel in staat is de cliënt in persoon te ontmoeten. De identificatie dient echter wel volgens de eisen

van Wet identificatie bij dienstverlening te geschieden en u blijft verantwoordelijk hiervoor.

ID-bewijs

Uw cliënten kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen zijn. Bij een natuurlijke persoon wordt de identiteit vastgesteld aan de hand van een geldig reisdocument, zoals een paspoort of een Europese reiskaart, een geldig Nederlands rijbewijs of een Nederlands document waarmee een vreemdeling zijn identiteit en verblijfsrechtelijke status kan aantonen.

Indien uw cliënt een Nederlandse rechtspersoon is dan wel een buitenlandse rechtspersoon die in Nederland is gevestigd, wordt de identiteit vastgesteld met behulp van een gewaarmerkt uittreksel uit het register van de Kamer van Koophandel waar die rechtspersoon is ingeschreven dan wel met behulp van een door een in Nederland gevestigde notaris opgemaakte akte.

Indien uw cliënt een buitenlandse rechtspersoon is die niet in Nederland is gevestigd, wordt de identiteit vastgesteld met behulp van een gewaarmerkt uittreksel uit het officiële handelsregister van de staat waar zich de statutaire zetel van die rechtspersoon bevindt, dan wel met behulp van een verklaring, afgegeven door een notaris of door een andere van de rechtspersoon onafhankelijke functionaris uit die staat, die de betrouwbaarheid van deze verklaring op grond van de aard van zijn functie voldoende kan waarborgen.

Vastlegging

Als u een cliënt eenmaal op de juiste wijze geïdentificeerd heeft en hij komt daarna nog regelmatig, hoeft u niet opnieuw deze cliënt te identificeren.

U moet ten behoeve van een eventuele melding wel vastleggen dat de cliënt is geweest (waarbij het natuurlijk duidelijk moet zijn dat het dezelfde persoon is).

Als duidelijk is dat het een vals identiteitsbewijs betreft of als u twijfelt aan de verstrekte gegevens, mag u de transactie geen doorgang laten vinden. U hoeft echter geen volledig onderzoek te doen. Als uw cliënt zijn identiteit niet wil of kan bewijzen, bent u verplicht te weigeren de gevraagde dienst uit te voeren.

De gegevens die u moet vastleggen en op toegankelijke wijze moet bewaren zijn de volgende:

- de geslachtsnaam, de voornamen, de geboortedatum, het adres en de

woonplaats dan wel vestigingsplaats van de cliënt en eventuele vertegenwoordigers;

- de aard, het nummer en de datum en plaats van uitgifte van het document waarmee de identiteit is vastgesteld;
- de aard van de dienst;
- de omvang, aard, herkomst, bestemming en andere unieke kenmerken van de betrokken waarden of zaken;
- de identiteit van de betrokken vennootschappen.

Toezicht

De Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst - Economische Controledienst (FIOD-ECD) is voor de makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken aangewezen als toezichthouder op de naleving van de identificatie- en meldplicht. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) is als toezichthouder aangewezen voor de overige beroepsgroepen, met uitzondering van de trustkantoren waarvoor De Nederlandsche Bank N.V. is aangewezen.

De toezichthouders controleren of u op juiste wijze de identificatie- en meldplicht heeft nageleefd. Uiteraard kunnen zij u bezoeken. Om het toezicht mogelijk te maken, dient u bij het verlenen van diensten die onder de identificatie en meldplicht vallen de gegevens van uw cliënten en de aan hen verleende diensten op toegankelijke wijze vast te leggen en te bewaren. Deze bewaarplicht geldt voor een periode van 5 jaar na het verlenen van de dienst.

De beroepsbeoefenaar waarvoor een (beperkte) uitzondering op de meldplicht geldt, dient in zijn werk een scheiding te maken tussen wel aangewezen (dus onder de werking van de wet vallende) en niet aangewezen diensten. Deze beroepsbeoefenaar doet er in die gevallen verstandig aan de gegevens die hij moet vastleggen en bewaren ten behoeve van een eventuele melding apart te houden van gegevens die betrekking op diensten die niet aangewezen zijn. De toezichthouder heeft immers alleen toegang tot de bewaarde gegevens betreffende de door de wet aangewezen diensten. Die toegang moet gefaciliteerd zijn, om te voorkomen dat bij een bezoek van een toezichthouder onduidelijk is welke gegevens onder de controle vallen en welke niet.

Economisch delict

Wie ten onrechte niet identificeert of meldt, pleegt een economisch delict. Voor zover dit opzettelijk gebeurt, gaat het om een misdrijf, waarop een gevangenisstraf van maximaal twee jaar of een geldboete van maximaal € 11.250 staat. Als er geen opzet in het spel is, is er sprake van een overtreding; daarop staat een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of een geldboete van maximaal € 11.250.

Inwerkingtreding

De identificatie- en meldplicht voor de in deze brochure genoemde beroepsgroepen zal gelden vanaf 1 juni 2003.

Indicatorenlijst

Transacties Beroepsgroepen
Staatscourant nr. 52, 14 maart 2003

Voor alle indicatoren geldt:

- melding verplicht van transacties of voorgenomen transacties.

Voor de genoemde bedragen geldt:

- euro of de tegenwaarde daarvan in vreemde valuta.

I MELDING VERPLICHT	
A	<i>Transacties die aan politie of justitie worden gemeld</i> Transacties die in verband met witwassen aan politie of justitie worden gemeld, moeten ook aan het meldpunt worden gemeld.
B	<i>Contante transacties</i> Transacties boven € 15.000 betaald aan of betaald door tussenkomst van de beroepsbeoefenaar in contanten, met cheques aan toonder of soortgelijke betaalmiddelen.

II MELDING VERPLICHT	
Indien de instelling oordeelt dat één of meer van de volgende situaties van toepassing zijn:	
A	<i>Vermoedelijke witwastransacties</i> Transacties waarbij aanleiding is om te veronderstellen dat ze verband kunnen houden met witwassen.
B	<i>Contante transacties</i> Voorkeur van de cliënt voor transacties onder het grensbedrag waarbij aanleiding is om te veronderstellen dat deze daarmee melding wil voorkomen.

Algemene guidelines

Algemene guidelines voor het melden van ongebruikelijke transacties op grond van de Wet melding ongebruikelijke transacties voor de beroepsbeoefenaars

Aanbeveling 28 van de Financial Action Task Force on money laundering (FATF) beveelt de bevoegde autoriteiten aan 'to establish guidelines which will assist in detecting suspicious patterns of behaviour by their customers'. De hierna beschreven aandachtsgebieden met voorbeelden strekken hier toe. Deze aandachtsgebieden en de daaronder opgenomen voorbeelden dragen geen uitputtend karakter en zijn ook geen checklist, doch zijn bedoeld om de aandacht te richten. In de praktijk zullen zich dan ook zeker andere situaties kunnen voordoen.

Indien een van deze situaties zich voordoet, leidt dat niet automatisch tot de verplichting tot melding. De beroepsbeoefenaar dient in de gevallen genoemd in de guidelines alert te zijn en aan de hand van de op dat moment bekende feiten en omstandigheden te bekijken of er aanleiding is om te veronderstellen dat de (voorgenomen) transactie verband kan houden met witwassen. Niet alle genoemde voorbeelden zullen in alle gevallen voor alle beroepsgroepen relevant zijn.

Voorzover er door diverse beroepsorganisaties al interne richtlijnen en indicatoren zijn opgesteld, kunnen deze ook als voorbeeld blijven dienen.

A *Transacties m.b.t. landen en gebieden*

Voorbeeld 1 Dienstverlening aan of via ingezetenen of ondernemingen die komen uit landen of gebieden die niet of niet adequaat voldoen aan de aanbevelingen van de FATF en in het bijzonder landen en gebieden die op de *non-cooperative countries and territories* lijst van de FATF staan (www.fatf-gafi.org).

B *Ongebruikelijke transacties m.b.t. de cliënt en diens legitimatie*

Voorbeeld 1 Het is problematisch om de identiteit van de cliënt of de belanghebbende vast te stellen.

Voorbeeld 2 De cliënt maakt kennelijk gebruik van de diensten van een stroman.

Voorbeeld 3 Het correspondentieadres wijkt af van het reguliere adres. Afwezigheid van een regulier adres van de cliënt of door hem gebruikte entiteiten. Cliënt wenst voor hem bestemde correspondentie op een niet regulier adres te ontvangen.

Voorbeeld 4 Personen die formeel geen in het handelsregister geregistreerde functie bekleden blijken niettemin de facto de dienst uit te maken.

C *Ongebruikelijke transacties m.b.t. de relatie tussen beroepsbeoefenaar en cliënt*

Voorbeeld 1 De dienstverlening die de cliënt verlangt, past niet in het normale patroon van de beroepsbeoefenaar. De gebruikelijke redenen die bestaan voor het inschakelen van de beroepsbeoefenaar lijken te ontbreken.

Voorbeeld 2 De cliënt is bereid een vergoeding te betalen voor de diensten van de beroepsbeoefenaar die substantieel hoger is dan hetgeen gebruikelijk is.

Voorbeeld 3 De cliënt blijkt in korte tijd een aantal keren achter elkaar van adviseur (notaris, advocaat, belastingadviseur of accountant) te zijn gewisseld, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Voorbeeld 4 Een relatie tussen de cliënt en een andere adviseur blijkt geweigerd of beëindigd te zijn, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

D *Ongebruikelijke transacties m.b.t. de dienstverlening of opdracht na aangaan van de betrekking*

Voorbeeld 1 De cliënt is betrokken bij – al dan niet eenmalige – transacties, die ongebruikelijk zijn doordat deze niet passen in de normale beroeps- of bedrijfsuitoefening van de cliënt, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Voorbeeld 2 Transacties die door hun omvang, aard, frequentie of uitvoering ongebruikelijk zijn.

Voorbeeld 3 De cliënt of de tussenpersoon is niet dan na zware aandring bereid de gevraagde informatie, bijvoorbeeld over de herkomst van gelden, te verschaffen.

Voorbeeld 4 De opdracht heeft (uitsluitend) betrekking op het in bewaring nemen van documenten of andere goederen of het in depot houden van grote bedragen.

Voorbeeld 5 In een korte periode wordt een goed meerdere keren verhandeld.

Voorbeeld 6 Transacties met van te voren kenbaar verlies.

Voorbeeld 7 Ongebruikelijk vroegtijdige terugbetaling van activa, in het bijzonder met het verzoek te betalen aan derden die ogenschijnlijk geen relatie met de cliënt hebben.

Voorbeeld 8 (Contante) aankoop van activa, snel gevolgd door leningen met deze activa als onderpand.

E Ongebruikelijke transacties m.b.t. het financiële verkeer

- Voorbeeld 1** De cliënt heeft voorkeur voor activa die geen sporen achterlaten, zoals contant geld, toonderpapier, toonderpolissen.
- Voorbeeld 2** Aan- of verkopen tegen prijzen die beduidend afwijken van marktprijzen.
- Voorbeeld 3** Het betaalverkeer vertoont een ongebruikelijk patroon. De gelden waarover de cliënt beschikt zijn afkomstig uit onduidelijke bronnen of de door de cliënt aangegeven bronnen zijn onwaarschijnlijk of onvoldoende gedocumenteerd.
- Voorbeeld 4** Grote betalingen ineens vanuit het buitenland; ongebruikelijke (valuta) transacties, bijvoorbeeld tegen contanten, cheques aan toonder, toonderpapieren of voor money transfers.
- Voorbeeld 5** De opdracht houdt in het op verzoek van de cliënt verzilveren van cheques.
- Voorbeeld 6** De beroepsbeoefenaar ontvangt gelden van de cliënt met het verzoek deze gelden door te betalen aan een derde, terwijl er geen door de beroepsbeoefenaar geverifieerde bewijsstukken zijn die de doorbetaling legitimeren.
- Voorbeeld 7** Betaling door middel van een (onbekende) derde of overmaking van geld indien de identiteit van de rekeninghouder, de gerechtigde tot de rekening en/of de toekomstige investeerder (ten behoeve van wie het geld wordt overgemaakt), niet dezelfde is.
- Voorbeeld 8** Lening waarvoor een zekerheid wordt verkregen van een buitenlandse (rechts)persoon waarbij de relatie met de cliënt niet duidelijk is.

F Ongebruikelijke transacties m.b.t. juridische entiteiten en structuren

- Voorbeeld 1** De cliënt maakt gebruik of wenst gebruik te maken van een of meer tussengeschakelde, buitenlandse of aangekochte rechtspersonen of vennootschappen zonder dat daarvoor legitieme fiscale, juridische of commerciële redenen aanwezig zijn of lijken te zijn.
- Voorbeeld 2** De cliënt wenst in korte tijd verschillende rechtspersonen of vennootschappen op te richten ten behoeve van een andere persoon, zonder dat daarvoor legitieme fiscale, juridische of commerciële redenen aanwezig zijn of lijken te zijn.
- Voorbeeld 3** De cliënt wenst een rechtspersoon of vennootschap op te richten of over te nemen met een (beoogde) twijfelachtige doelomschrijving of een doelomschrijving die geen relatie met diens normale beroeps- of bedrijfsuitoefening of diens overige activiteiten lijkt te hebben dan wel met een doelomschrijving ter uitvoering waarvan een vergunning noodzakelijk is terwijl de cliënt niet het voornemen heeft een dergelijke vergunning te verkrijgen, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring gegeven kan worden.
- Voorbeeld 4** De cliënt wenst aandelen over te dragen c.q. te verkrijgen in een rechtspersoon of vennootschap die minder dan een jaar geleden is opgericht, zodanig dat hierdoor wijziging komt in de zeggenschap over de vennootschap, direct of indirect, als bedoeld in het S.E.R.-besluit Fusiegedragsregels 2000 (ongeacht of dit besluit op de rechtshandeling van toepassing is) terwijl de persoon die hierdoor de zeggenschap zou verwerven c.q. de cliënt zelf, weigerachtig is het ministerie van Justitie te informeren over zijn antecedenten door het (doen) indienen door hem van vragenlijsten als ware hij oprichter van de vennootschap geweest.
- Voorbeeld 5** De cliënt maakt gebruik van rechtspersonen of vennootschappen waarvan de zeggenschapstructuur niet transparant is of die qua karakter of inrichting geschikt zijn om de identiteit van de achterliggende belanghebbende te verhullen (bijv. toonderaandelen, trusts, vennootschappen die niet transparant zijn) terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Voorbeeld 6 Het veelvuldig wisselen van juridische structuren en/of het veelvuldig wisselen van bestuurders van rechtspersonen of vennootschappen. Er is sprake van een complexe juridische structuur, die geen reëel doel lijkt te dienen

Voorbeeld 7 Het langdurig in oprichting blijven van rechtspersonen of vennootschappen.

G Ongebruikelijke transacties m.b.t. onroerende zaken en overige registergoederen

Voorbeeld 1 Transacties inzake een registergoed met een financiering door middel van een (hypothecaire) geldlening waarvan het bedrag in aanzienlijke mate (naar boven of naar beneden) afwijkt van de te betalen tegenprestatie, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Voorbeeld 2 De onroerende zaken worden of zijn in korte periode meer keren verhandeld met ongebruikelijke hoge winstmarges, terwijl daarvoor geen voor de beroepsbeoefenaar acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Specifieke guidelines per beroepsgroep

In aanvulling op bovenstaande guidelines volgen hieronder - wellicht ten overvloede - voor bepaalde beroepsgroepen additionele guidelines.

H Onafhankelijke juridisch adviseurs, advocaten

Voorbeeld 1 Er zijn redenen om te twijfelen aan de oorsprong van of de titel waaronder gelden ter beschikking worden gesteld aan vennootschappen waarover de adviseur de directie voert. De cliënt of de tussenpersoon is niet of slechts na zware aandrang bereid informatie te verstrekken over de herkomst of de titel van de gelden.

I Notarissen

Voorbeeld 1 De cliënt is niet woonachtig of werkzaam in het werkgebied van de betreffende notaris en behoort niet tot de cliëntenkring van de betreffende notaris, maakt gebruik van een de betreffende notaris onbekende tussenpersoon of schakelt de betreffende notaris in voor een dienst waarvoor ook een notaris uit de regio van de cliënt ingeschakeld had kunnen worden, een en ander terwijl daarvoor geen voor de notaris acceptabele verklaring kan worden gegeven.

J Belastingadviseurs, openbare accountants, administrateurs, bedrijfseconomische adviseurs

Voorbeeld 1 Een transactie waarbij een cliënt betrokken is, leidt tot een resultaat dat duidelijk hoger of lager is dan redelijkerwijs te verwachten is dan wel tot een ongebruikelijk hoog resultaat vergeleken met vergelijkbare ondernemingen in de branche waarin de cliënt werkzaam is, met name indien de omzet voor een belangrijk deel uit contante verkopen bestaat.

Voorbeeld 2 Er is een onverklaarbare discrepantie tussen geld en goederenstroom. Een cliënt behaalt ongebruikelijk hoge omzetten en/of winsten, waarvan niet duidelijk is met welke activiteiten deze samenhangen.

Voorbeeld 3 Een transactie waarbij een cliënt betrokken is, geschiedt onder duidelijk slechtere voorwaarden dan redelijkerwijs te verwachten is, zonder dat er een acceptabele verklaring is waarom niet voor een betere structurering gekozen is.

Voorbeeld 4 Het werkelijke beeld van de jaarrekening komt niet overeen met onderliggende stukken. Ongeautoriseerde transacties of onjuist geregistreerde transacties. Administratieve systemen die door hun ontwerp of opzettelijk, geen adequate mogelijkheid bieden transacties te volgen of voldoende bewijs te leveren.

- Voorbeeld 5** Betalingen voor verleende diensten die excessief hoog lijken in relatie tot de verleende diensten. Commissies e.d. die excessief hoog lijken; betalingen voor niet gespecificeerde diensten of leningen aan adviseurs, verbonden partijen, werknemers of overheidspersoneel.
- Voorbeeld 6** Er wordt niet voldaan aan enige publicatieverplichting dan wel aan de wettelijke verplichting – indien aanwezig – een accountantsverklaring te verkrijgen bij de jaarrekening.
- Voorbeeld 7** A-typische vooruitbetalingen van verzekeringspremies.
- Voorbeeld 8** Verzekeringspolissen met premies die de middelen van de koper te boven lijken te gaan.
- Voorbeeld 9** Verzekeringspolissen met waardes die niet lijken te stroken met de behoefte van de koper.

K Makelaars en bemiddelaars in onroerende zaken

- Voorbeeld 1** Het object is niet gelegen in het werkgebied van de makelaar of bemiddelaar.
- Voorbeeld 2** De courtage wordt contant betaald.
- Voorbeeld 3** De cliënt verzoekt om, in het kader van een opdracht tot bemiddeling bij de aan- of verkoop, een taxatiewaarde vast te stellen die in wanverhouding staat tot de waarde van de onroerende zaak.
- Voorbeeld 4** De cliënt verzoekt tot een bedrag voor de hypotheek waarbij sprake is van een ongebruikelijk groot verschil tussen het geleende bedrag en de koopsom dan wel de waarde van de onroerende zaak, terwijl daarvoor geen acceptabele verklaring kan worden gegeven.

Nuttige adressen

Economische Controle Dienst (FIOD-ECD)
 Postbus 19266
 3501 DG Utrecht
 Telefoon (030) 295 76 00

Meldpunt Ongebruikelijke Transacties
 Postbus 3019
 2700 KL Zoetermeer
 Telefoon (079) 345 96 81

Bureau Financieel Toezicht
 Postbus 14052
 2508 SC Utrecht
 Telefoon (030) 251 69 84

Nederlandse Vereniging van Makelaars o.g. en vastgoeddeskundigen (NVM),
 Postbus 2222
 3430 DC Nieuwegein
 Telefoon (030) 608 51 85

Landelijke Makelaars Vereniging (LMV)
 Postbus 108
 2870 AC Schoonhoven
 Telefoon (0182) 38 00 96

Vereniging Bemiddeling Onroerend Goed (VBO)
 1e Sweelinckstraat 25
 2517 GA Den Haag
 Telefoon (070) 345 87 03

Vereniging Interim Management Services (VIMS)
 Postbus 71744
 1008 DE Amsterdam
 Telefoon (020) 301 01 99

Dutch Fiduciary Association
Van Hoeven Goedhartlaan 937
1181 LD Amstelveen
Telefoon (020) 643 09 73

Amsterdam Trust Corporation b.v. (ATC)
Olympic Plaza
Fred. Roeskestraat 123
1076 EE Amsterdam
Telefoon (020) 577 11 77

Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA)
Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Telefoon (020) 301 03 04

Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOVAA)
Postbus 84291
2508 AG Den Haag
Telefoon (070) 338 36 00

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB)
Postbus 2977
1000 CZ Amsterdam
Telefoon (020) 514 18 80

Nederlands College van Belastingadviseurs (CB)
Brenkmanweg 6
4105 DH Culemborg
Telefoon (0345) 54 70 00

Nederlandse Orde van Administratie- en Belastingdeskundigen (NOAB)
Koningsweg 97
5211 BH 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 614 14 19

Nationaal Instituut voor Belasting- en Bedrijfsadviseurs (NIBA)
't Hofke 155
5641 AK Eindhoven
Telefoon (040) 281 12 12

De Nederlandse Federatie van Belastingadviseurs (NFB)
Jan Willem Frisolaan 3
2517 JS Den Haag
Telefoon (070) 416 61 66

Nederlandse Orde van Advocaten (NOVA)
Postbus 30851
2500 GW Den Haag
Telefoon (070) 335 35 35

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Postbus 16020
2500 BA Den Haag
Telefoon (070) 330 71 11

Vereniging van Accountants- en Belastingadviesbureaus (VLB)
Postbus 9324
2300 PH Leiden
Telefoon (071) 565 96 96

Voorlichting algemeen

Ministerie van Financiën
Centrale Directie Voorlichting
Telefoon (070) 342 75 42
www.minfin.nl

Voor aanvullende informatie over witwassen zie de brochure: *De bestrijding van witwassen van misdaadgeld: regels voor de financiële dienstverlening* van het ministerie van Financiën

Exemplaren van deze brochure kunt u per e-mail aanvragen bij:
voorlichting@minfin.nl

Colofon

Deze brochure is een uitgave van de Centrale Directie Voorlichting van het ministerie van Financiën,

Postbus 20201

2500 EE Den Haag

Telefoon (070) 342 75 42

Internet www.minfin.nl

Oplage: 50.000

maart 2003

tekst Ministerie van Financiën, directie Financiële Markten

vormgeving Studio Tint, Den Haag

druk Drukkerij van Deventer, 's-Gravenzande

Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
Telefoon (070) 342 75 42
Internet www.minfin.nl